

**Presentaties VMCE/VAP Symposium
4 oktober 2008**

Een paar opmerkingen vooraf:

- Niet alles is zonder mondelinge toelichting even goed te begrijpen;
- Uit sommige presentaties zijn foto's weggehaald omwille van de privacy;
- Gebruik is louter persoonlijk en voor privé-doeleinden;
- Gelieve deze presentaties niet te verspreiden;
- De aangeboden informatie is niet bedoeld als medisch advies. Raadpleeg daarvoor altijd een arts.

Allergie@WUR en de allergische mars

Huub F.J. Savelkoul

Allergie Consortium
Celbiologie en Immunologie
Wageningen Universiteit

Algemeen:
www.allergie.wur.nl

Allergie @WUR

Wat is allergie?

te sterke afweer tegen onschuldige stoffen uit de omgeving en voeding

Is er een probleem met allergie?

Het komt vaak voor en kost veel!
Allergische mars
QOL - DALY

Hoe komt dat?

Luchtverontreiniging, voeding, hygiëne, beweging (BRAVO)

Kunnen we er iets aan doen?

Medicijnen, immunotherapie, leefstijlverandering

Overgevoeligheid, intolerantie en allergie

Voedselallergie

is een verkeerde immuunrespons op een van zichzelf onschuldige voedingscomponent

Waar zijn mensen allergisch voor?

Het probleem: toename van allergie in Europa

allergische sensibilisatie: 19% (1991); 27% (1995); >30% (2005)
astma: 4% (1973); 9% (1988); 10% (2005)
eczeem: 5% (1973); 16% (1988); 25% (2005)

Nederland:
1983 → 1994: +400%
astma toename (2%)

EU uitbreiding:
EU15: 373 M →
CEEC10: +112 M
= 485 M (Mei 2004)

Hooikoorts

Bron: UCB-European Allergy White Paper, 1997

Directe kosten van allergie in Europa (1998)

	Ziekenhuis opname	Dokters kosten	Diagnostiek medicatie	Totaal
Rhinitis	60	972	254	1.286
Astma	2.068	2.671	1.690	6.429
Eczeem	74	1.857	413	2.344

Indirecte kosten: afwezigheid van school (22 d/j) en werk (40 d/j) overlijden (pinda VS: 100 /j); ziektekosten + hulp sanatie, aanpassingen aan woning; quality of life

Directe kosten: (10.4) + indirecte kosten: (18.9) = 29.3 Miljard €/jaar
Nederland: 2 Miljard €/jaar (2002)

UCB Allergy White Paper, 1997

ACW en de Wageningse benadering

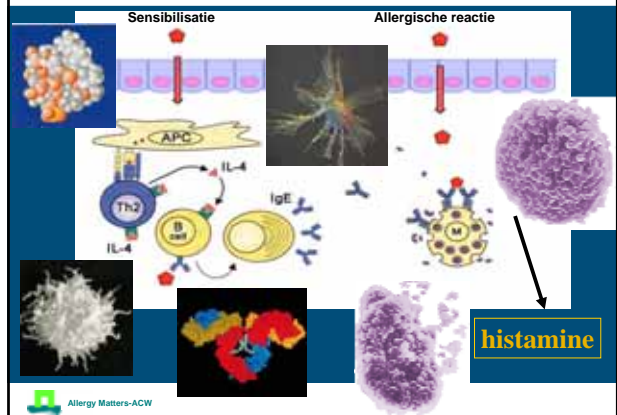
- Preklinische problematiek: sensibilisatie en expositie, maar geen klinische verschijnselen
- Integratie van beta en gamma benadering
- Rol van alle Wageningse expertise:
  - primaire productie
  - post harvest voedselwinning
  - voedingsbereiding
  - fysieke leefomgeving
  - leefstijl
  - consumentenzaken
  - sociaal-economische aspecten
  - ethische aspecten

Allergie is een life-style ziekte

Immunopathologie van allergie

Symptomen van diverse vormen van allergie

Klinische allergiesymptomen bij allergeenblootstelling:

- huid: atopische dermatitis: 10-12%
- neus: rhinitis, hooikoorts: 10-20%
- longen: astma: 2.5-10%
- darm: voedselallergie: 20%

Leeftijd en allergische ziekte: allergische mars

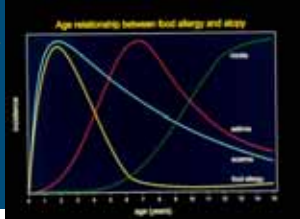
Sensibilisatie
Eczeem voeding

Astma: mijten huisdieren
Hooikoorts pollen

Primaire sensibilisatie: Koemelk, ei, pinda

Secundaire sensibilisatie: Pollen-fruit syndroom Latex – kiwi/banaan Huisstofmijt – schaaldieren

Immunomaturatie hypothese

Non-allergisch

Allergisch

Regulatoire T cellen

IgE allergische symptomen

Sensibilisatie:
Herhaalde lage dosis antigeen aan mucosale oppervlakken resulteert in genetisch gepredisponeerde individuen een Th2 respons en de vorming van allergeen-specifieke IgE antistoffen

Allergy Matters-ACW

T cellen en allergie: Th1, Th2, Treg, Th17

Helper T cell subsets

- Th1** (Stabilized by IFN-γ) → Intracellular pathogens
- Th2** (Stabilized by IL-4) → Helminth infections
- Th17** (Stabilized by IL-17A/F, IL-21, IL-22, TNF) → Extracellular pathogens
- Treg** (Stabilized by TGF-β) → Immune suppression

Interactions: Naïve CD4+ T cells differentiate into these subsets based on cytokines (IL-2, IL-4, IL-12, IL-1, IL-23, TGF-β) and SOCS2. SOCS2 also inhibits Th17 and Treg differentiation.

Allergy Matters-ACW

Cross-talk en regulatie in het immuunsysteem

allergie (Th2): IL-4, IL-5, IL-13, (IL-10)

Treg: IL-10, TGF-β

Innate immuniteit (DC, MΦ): IL-23, IL-17

Auto-immuniteit (Th1): IFN-γ, TNF-α

Allergy Matters-ACW

Allergische fenotype = erfelijke aanleg x omgevingsinteractie

Meer dan 20 genen:
Cytokines (IL-4,5,6,9,12,13)
Receptoren (β2-adrenerg, GC, IL-4R)
Enzymen (GSH-S-transferase, NOS, LTA4 hydrolase)
ADAM33, PHF11

Allergy Matters-ACW

Sensibilisatie en koemelkallergie

Caseïne (meeste eiwit)
α, β, κ en γ (Bos d8)

Wei-eiwitten
α-lactalbumine
β-lactoglobuline (Bos d4 en d5)

Allergie vaak en vooral bij kinderen meestal overgroeit na 1-2 jaar prevalentie: 5%
50% in VA+ kinderen

Lactose intolerantie geen type 1 allergie mogelijk type IV (T)
5% prevalentie

Allergy Matters-ACW

Sensibilisatie tegen berkenpollen

Gedurende de laatste 10 jaar:

- Seizoen begint vroeger (22 d)
- Seizoen duurt langer (4 mnd)
- Intensiteit neemt toe
- Pollen zijn de belangrijkste allergenen uit de omgeving
- kruisreactiviteit tussen pollen (PR10) allergenen en voedselallergenen

Allergy Matters-ACW

IgE kruisreactie tussen diverse allergenen

Berkenpollen Bet v 1   Kers Pru av 1

Allegry Matters-ACW

Andere kruisreacties

Huisstofmijt en schaal-en schelpdieren

Rubber-latex syndroom

Allegry Matters-ACW

Kruisreactiviteit

Respiratoire allergiën kunnen zich ontwikkelen tot voedselallergiën:

- Berkenpollen → Groenten en fruit
- Graspollen → Rijst, mais
- Huidschilfers → Melkproducten
- Kakkerlak → Kreeftachtigen

If Allergic to:	Risk of Reaction to at Least One:	Risk:
A legume*	Other legumes	5%
A tree nut	Other tree nuts	37%
A fish†	Other fish	80%
A shellfish	Other shellfish	75%
A grain*	Other grains	20%
Cow's milk	Beef	10%
Cow's milk	Goat's milk	92%
Cow's milk	Sheep's milk	4%
Pollen	Protein/fragrances in latex	55%
Peanut	Other legumes	55%
Melon	Other fruits	92%
Latex*	Fruits	35%
Fruits	Latex	11%

Allegry Matters-ACW

Allergenen – Symptomen - Behandeling

Pollen - Fruit syndroom

Allegry Matters-ACW

Van diagnose naar behandeling

Diagnose: Identificatie van het allergeen, Vaststellen van de oorzaak van de symptomen

Behandeling

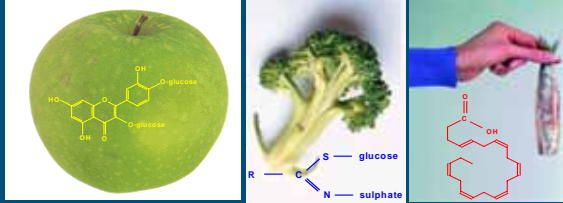
Klinische Historie, Lichamelijk onderzoek, In vivo testen, Huid Prik Test, In vitro testen, Specifiek IgE, Challenge, Andere testen, Vermijding, Immunotherapie, Pharmacotherapie

Allegry Matters-ACW

Modulatie van allergische sensibilisatie via voeding

- Opname van omega-3 vetzuren (vlees/vis, groenten, lijnzaad)
- Toename van PR-10 eiwitten door selectie en teelt
- Processede voeding door fysische-chemische behandeling (neo-allergenen)
- Veranderde darm microflora: Lactobacilli, Bifidusflora, Clostridium, etc
- Exotische voeding, GM foods, organic farming
- Inhoud/deficiëntie aan vitamines (C+E), mineralen (Se), anti-oxidantia
- Residuen pesticiden, kunstmest, antibiotica

Allergy Matters-ACW

BBB

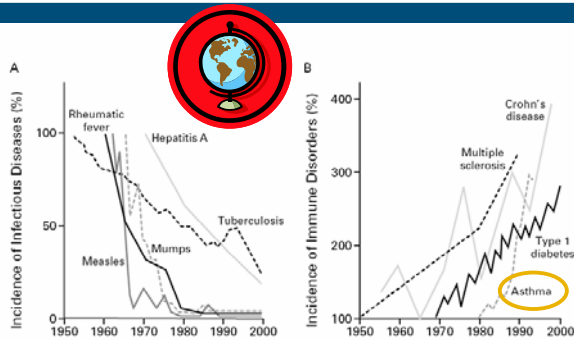
Wat kunnen we doen aan preventie?

Immunomodulatie ← "Technologie"

Allergy Matters-ACW

Het probleem: de toename in allergie

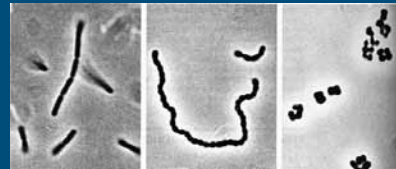

Bach JF. N Engl J Med 2002; 347: 911-920

Allergy Matters-ACW

De hygiënehypothese

De afname van infecties tijdens het vroege leven leidt tot veranderingen in de opbouw en activiteit van het immuunsysteem waardoor de kans op het krijgen van allergische ziekten toeneemt.

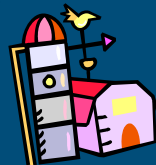

Allergy Matters-ACW

Hygiëne en remming van allergie

Omgevingsfactoren die allergie voorkomen of remmen (hygiëne)

- Opgroeien op een boerderij
- Creche of kinderrijk gezin
- Opgroeien met huisdieren
- Infecties op jonge leeftijd

Allergy Matters-ACW

Infecties en de hygiëne hypothese

Allergy Matters-ACW

Beweging en voeding zijn belangrijk!

Allergy Matters-ACW

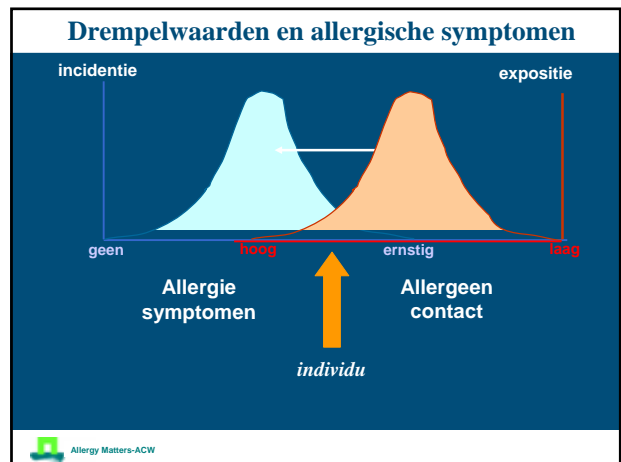
Toenemend risico op allergie?

Sensibilisatie fase:
Nieuwe genen – nieuwe eiwitten – mogelijke allergenen?
Veranderingen leefstijl op kinderleeftijd

Blootstellingsfase:
Globalisering voeding: exotische vruchten
Globalisering reizen: nieuwe blootstelling
GM gewassen en voeding
Onverwachte kruisreacties
Veranderingen Leefstijl

Nodig:
Meer kennis van sensibilisatie, betere diagnose, betere detectie en internationale regelgeving!

Allergy Matters-ACW

Diagnostiek van allergie bij kinderen met eczeem

Allergologiemaatschap
M.H.W.M. Roovers
J.H. Oostenbrink
Elisabeth Ziekenhuis Tilburg

J.H.Oostenbrink, allergoloog

Voordracht voor:
Vereniging van Allergie Patiënten
4 oktober 2008

Allergy Matters-ACW

Onderwerpen

Inleiding

Testmogelijkheden
uitvoering
interpretatie

Conclusie

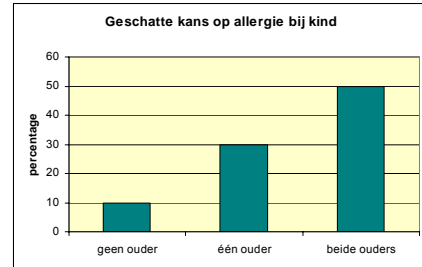
Allergy Matters-ACW

Allergie, definitie

Allos = anders, ergos = werk
 Allergie: het anders werken van het afweersysteem

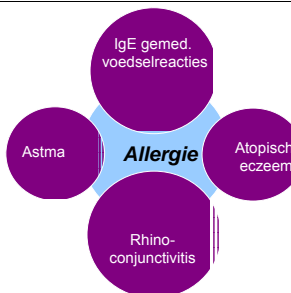
Het afweersysteem reageert te heftig op onschadelijke stoffen
 Een schadelijke immunologische reactie op soortvreemd materiaal

Vergrote kans op allergie indien familiale geschiedenis, duidt op een erfelijke factor.

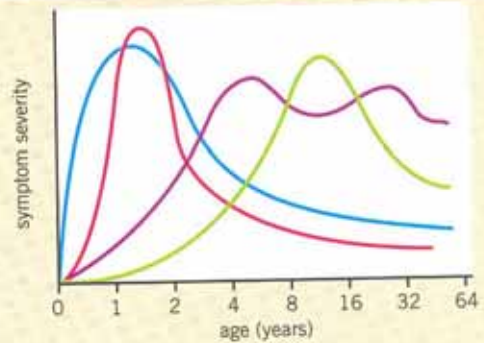

Position paper, A revised nomenclature for allergy, Allergy 2001

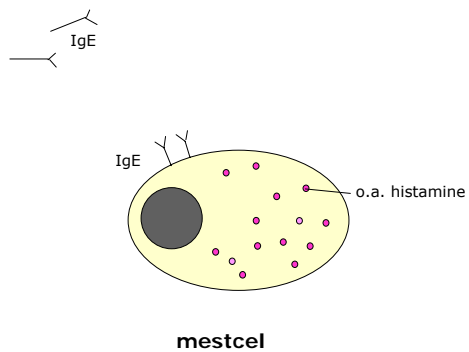
Allergische aandoeningen

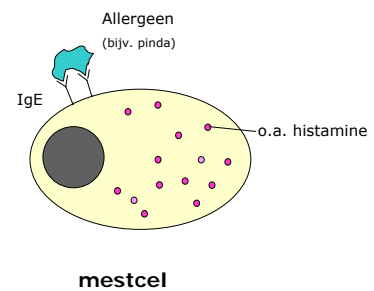
Symptom Severity Versus Age

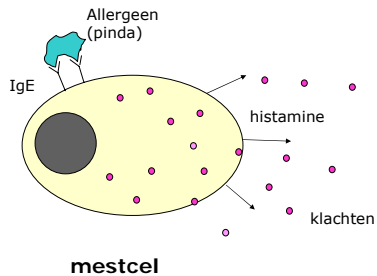
Het IgE komt via de bloedbaan op mestcellen

Bij (een tweede) blootstelling aan het allergeen bindt het allergeen aan het IgE op de mestcel

Mediatoren (o.a. histamine) komt vrij uit de blaasjes van de mestcellen

Vrijkomen van histamine: allergische klachten op plaats van mestcelreactie

- Neus: Verstopt, niezen, loopneus
- Ogen: Roodheid, zwelling, tranen
- Longen: Kortademigheid, piepen, hoesten
- Huid: Jeuk, roodheid, zwelling
- Maag/darm klachten

Voedselallergie

KINDEREN

- Bij 8 tot 10 % van de jonge kinderen
- In 75 % van de gevallen verdwijnt dat voor het 5^e levensjaar
- Afhankelijk van het allergeen: koemelk en kippe-eiwit allergie gaat vaak over, pinda meestal niet

VOLWASSENEN

- Bij 0,5 tot 2 % van de volwassenen voedselallergie
- Voedselallergie op latere leeftijd is vaak blijvend

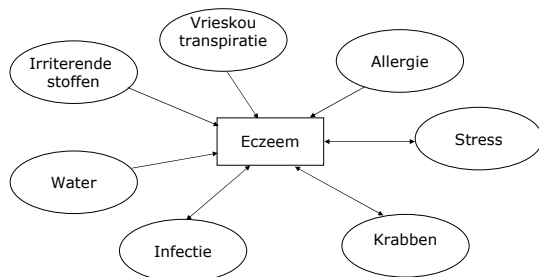

Eczeem

- Bij kinderen kan voedselallergie één van de factoren zijn die het eczeem verergert
- Bij volwassenen is dit minder vaak het geval
- Bij volwassenen spelen inhalatieallergenen vaker een rol

Factoren die eczeem kunnen verergeren

Diagnostiek allergie bij kinderen met eczeem

- Verhaal van de patiënt/ouder (Anamnese)
- Lichamelijk onderzoek
- Bloedonderzoek (RAST)
- Huidtesten:
  - Priktest
  - (plakproef)
- Provocatietesten:
  - Voedselprovocatie (open/dubbelblind)

Anamnese

- o Welke klachten
  - Aspect van de huid: rood? schilfers? blaasjes? jeuk?
  - Lokatie van huidafwijking: holtjes?
  - Ernst: gevolgen voor slapen/functioneren?
- o Beloop: sinds wanneer, verergerende factoren?
  - Relatie met seizoen, warmte, kou?
  - Relatie met omgeving?
  - Relatie met voeding?
  - Hoe vaak in bad/douche? Zeepgebruik?
  - Hobby's? Aanwijzing voor contactallergie?
- o Omgeving (woning)
- o Familie
- o Voorgeschiedenis
- o Medicijnen

Lichamelijk onderzoek

- o Locatie huidafwijking (Elleboogholte, knieholte, pols, enkel)
- o Hoe groot oppervlak
- o Aspect huid (rood, schilfering, blaasjes, nat/droog, verdikte huid)
- o Jeuk

Huidtesten en bloedonderzoek kan op elke leeftijd!!!!

Huidtest, contra-indicaties

- o Antihistaminica (->4 dagen tevoren stop)
- o Kans op gevaarlijke reacties:
  - B-blokkers
  - Sterke (anafylactische) reactie op kleine hoeveelheid allergeen
- o Aandoening aan de huid:
  - Ernstig eczeem

Priktest

Aflesen na een kwartier.
Indien allergie, ter plekke zwelling met rode hof die ook kan jeuken.

Prik to prik verse voedingsmiddelen

Interpretatie van huidtest

- Een reactie (roodheid en zwelling) in de huidtest wordt een positieve reactie genoemd (men noteert een getal of ++)
- Kans op fout-positieven
  - (wel reactie in huidtest maar geen last van het voedingsmiddel)
- Kans op fout-negatieven
  - (wel last maar geen reactie in de huidtest)

Dermografie

Geen allergie, wel reactie in de huidtest (fout-positieve uitslagen)

- Dermografie
- Positieve reacties zijn klinisch niet altijd relevant: patiënten hebben geen last als ze het voedingsmiddel eten
- Bij voeding komt dit veel voor

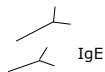
Wel allergie, geen reactie in de huidtest (fout negatieve uitslagen)

- Medicijnen die reactie beïnvloeden (bijv: antidepressiva, lokaal steroïden)
- Ziekte die huidreactie verzwakt (bijv.: eczeem, nierfalen, neuropathie)
- Verminderde huidreactiviteit bij ouderen of kleine kinderen
- Slechte priktechniek: geen of te zwak aanprikken
- Extracten slechte kwaliteit (te zwak)

Bloedonderzoek (RAST)

- In bloed wordt IgE bepaald tegen één specifiek allergeen
- Dit wordt vaak weergegeven in klassen (0 t/m 6)
- Een hogere klasse (≥ 2) past bij een allergie
- Vaak betekent hogere klasse ernstiger allergie echter niet altijd
- IgE totaal kan ook worden bepaald
- Bij eczeem is IgE totaal sterk verhoogd
- Soms IgE aantoonbaar zonder klachten/relevantie

let op

Positieve uitslag in huidpriktest of bloedonderzoek, hoeft geen aanleiding te zijn voor allergische klachten

is het testresultaat klinisch relevant?

Proefdieet bij eczeem

- o Het dieet wordt vastgesteld o.b.v. verhaal, huidtest en bloedonderzoek
- o Veel reacties in huidtest en bloedonderzoek zijn niet relevant
- o Eliminatie dieet speelt kleine rol in behandeling van eczeem
- o Met dieet eczeem vaak niet over
- o Sommige kinderen gaan wel vooruit met een dieet
- o Na vermijden opnieuw proberen (dubbelblind provoceren)
- o Voedselovergevoeligheid kan overgaan

Voedselprovocatie

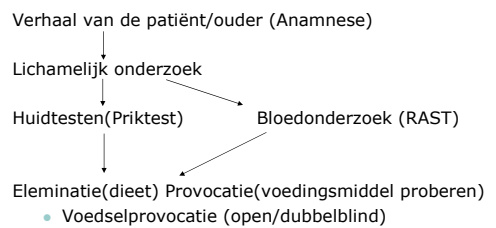
- o Goede conditie vooraf
- o Begin: hele kleine hoeveelheid van voedingsmiddel, later telkens meer
- o Tussendoor observeren (rode huid, krabben, niezen, hoesten etc.)
- o Behandeling voor evt. allergische reactie binnen handbereik

Voedselprovocatie

Diagnostiek allergie bij kinderen met eczeem

Conclusie

- o Eczeem en voedselallergie komen op jonge leeftijd veel voor
- o Diagnostiek kan prima op jonge leeftijd
- o Interpretatie van testen is lastig
-> Proefdieet en provocatie nodig
- o Eczeem wordt door veel verschillende factoren beïnvloed

Einde

PROBIOTICA EN HUN ROL BIJ ALLERGIE EN ECZEEM

Vereniging van Allergie Patienten
4 oktober 2008
L.E.M.Niers

PROBIOTICA

- Wie gebruikt er bewust probiotica en waarom?
- Zou u uw kind probiotica geven als hij/zij eczeem heeft?
- Zou u tijdens de zwangerschap probiotica nemen en na de geboorte aan uw kind geven om eczeem of allergiën te voorkomen?

Darm flora

Mazelen

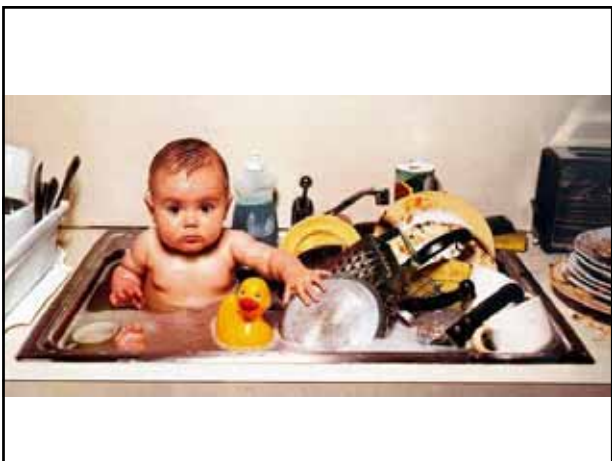
Ebola

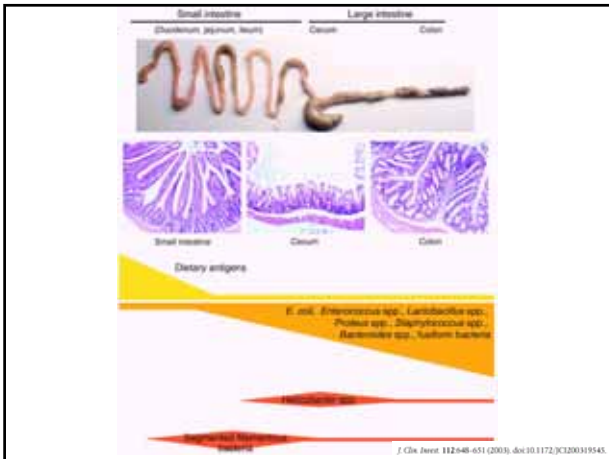
Astma en Allergie

Allergie & genen	GPRA, IL-1RA, TLR2, MCP-1, IL4, TIM, ADAM 33, PHF11
Allergie & omgeving	Familie anamnese hygiëne
Allergie & infectie	Veel (b.v. mycobacteria)
Allergie & het afweersysteem	Overmaat type 2 Immuunresponsen

"No thanks... we've got a nut allergy."

Hygiene hypothesis—fact or fiction?

ROL INTESTINALE FLORA

Van groot belang in ontwikkeling van ons afweersysteem

- 10^{14} microorganismen, 1-3 kilo
- aanwezigheid afweersysteem
- afweersysteem moet onderscheid leren maken tussen "gevaar" en "geen gevaar"

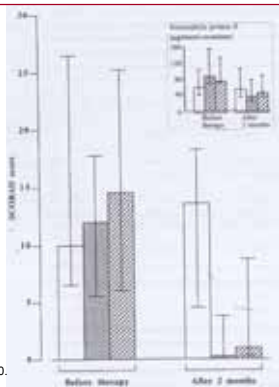
KLINISCHE STUDIES MET PROBIOTICA

- Tertiaire preventie: bij kinderen met ziekte met als doel behandelen of "erger voorkomen"
- Primaire preventie: hoog-risico kinderen, kinderen (nog) zonder ziekte met als doel voorkomen van ziekte

WAT MAAKT EEN ONDERZOEK GOED?

- Placebo groep
- Dubbel blind
- Gerandomiseerd
- Groot genoeg
- Objectieve uitkomstmaten
- Is datgene wat statistisch significant is ook klinisch relevant?

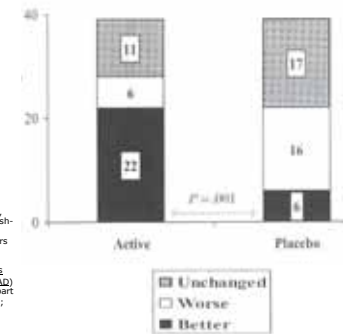
BEHANDELING VAN ECZEEM

SD - RDB PC
 PI - n=27, 4.6 months ΔD
 from SF to a whey
 hydrolysate + probiotics
 Int - Bifido/LGG 2 months
 EndP - SCORAD <
 Comm - 1 SCORAD :
 clinical relevance ?

Isola E. Clin Exp Allergy 2000;30:1604-10.

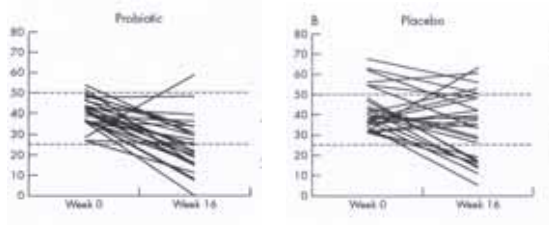
BEHANDELING VAN ECZEEM

- SD - RDBPC cross-over, 6 wks intervention & wash-out
- PI - n=43 (58), 1-13 yrs ΔD
- Int - L-thamm & reuteri (Dose 1010 cfu) for 6 wks
- EndP - no Δ obj (SCORAD)
- Δ obj param in allergic part
- Comm - 25% exclusion;
- 2 Δ suby param ?

Rosenfeldt V. J Allergy Clin Immunol 2003;111:389-

BEHANDELING VAN ECZEEM

- SD - BBBC
- Pro - n=50 (53), 6-18 mnd
- Int - 2dd 10⁹ L.fermentis 8 wk
- ElnaP - Δ SCORAD
- Comm - within gr Δ (instead of between gr Δ)

Weston S. Arch Dis Child 2005;90:892-7.

BEHANDELING VAN ECZEEM

Er is geen duidelijke plaats voor
behandeling met probiotica bij
kinderen met eczeem

VOORKOMEN VAN ECZEEM

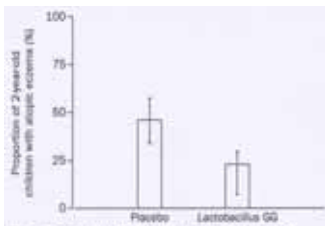

Figure 2: Treatment effect of Lactobacillus GG on atopic diseases. Bars are 95% CI.

Probiotics and prevention of atopic disease: 4-year follow-up of a randomised placebo-controlled trial

Weekly (Kallunki), Zappa, Saarinen, Tuohi, Puttonen, Hatakka, Anttonen, Erta, Kumpulainen

Perinatal administration of the probiotic Lactobacillus rhamnosus strain GG (LGG) (D3818), reduces incidence of atopic eczema in at-risk children during the first 4 years of life (Infancy). We have therefore assessed persistence of the potential to prevent atopic eczema at 4 years. Atopic disease was diagnosed on the basis of a questionnaire and a clinical examination. Of 83 children receiving Lactobacillus had developed atopic eczema, compared with 29 of 84 receiving placebo (relative risk (RR), 95% CI 0.33-0.87). Skin prick test positivity was the same in both groups. One of 83 children previously given Lactobacillus compared with one of 83 given placebo tested positive. Our results suggest that the preventive effect of Lactobacillus GG on atopic eczema extends beyond infancy.

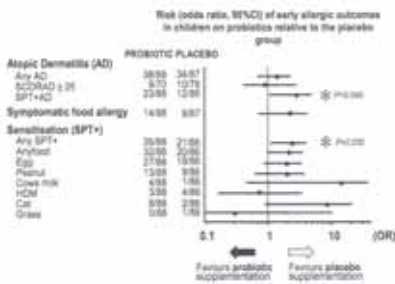
Lancet 2008; 382: 1869-71

VOORKOMEN VAN ECZEEM

	Probiotic		Placebo		Adjusted*	
	n	%	n	%	OR (95% CI)	P value
Primary outcome						
Allergic disease†	143/461	31.5	163/464	35.1	0.82 (0.61-1.08)	.159
IgE-associated allergy (disease)‡	64/456	14.0	87/463	18.8	0.68 (0.45-0.94)	.022
Secondary outcome						
Eczema	120/461	26.0	150/464	32.3	0.69 (0.52-0.93)	.015
Allergic rhinitis§	57/459	12.4	82/463	17.7	0.61 (0.42-0.90)	.012
Sensitisation¶	127/454	28.0	144/462	31.2	0.82 (0.61-1.10)	.184

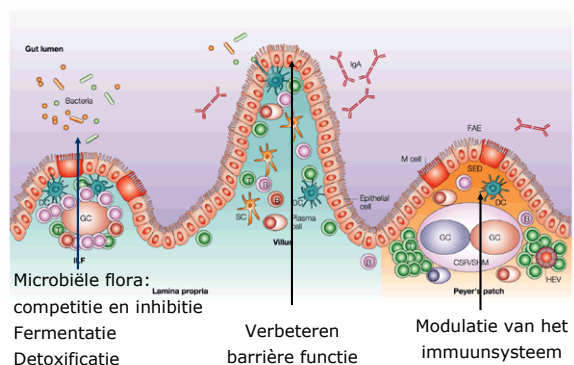
Kukkonen K. J Allergy Clin Immunol 2007;119:192-8.

VOORKOMEN VAN ECZEEM

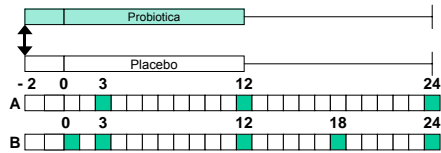

Taylor AL. J Allergy Clin Immunol 2007;119:184-91.

Werkingsmechanisme: multilevel

OPZET PANDA STUDIE

- Tijd aangeduid in maanden
- 0 = tijdstip geboorte
- Randomisatie op tijdstip -2 maanden
- A = follow-up bezoeken + afname perifere bloed
- B = tijdstip van afname faeces monsters

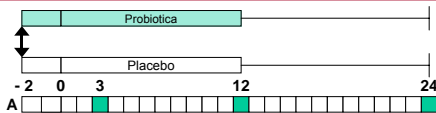

PANDA STUDIE

www.pandastudie.nl

ANTWOORDEN

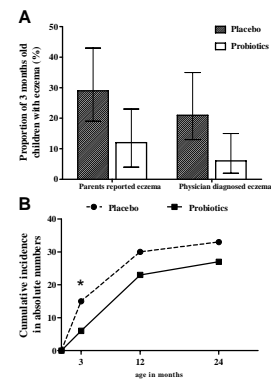

VRAGENLIJST VOOR DEELNEMERS AAN DE PANDA STUDIE

Probiotics AND Allergy

ECZEEM

VOORKOMEN VAN ECZEEM

RESULTATEN ZIJN BEMOEDIGEND

AFHANKELIJK VAN HET GEGEVEN PRODUCT

En dan vraagt een allergische zwanger moeder.....

Erasmus MC
Universitair Medisch Centrum Rotterdam

Erasmus

Atopisch
(constitutieel) eczeem

Professor Arnold P. Oranje,
(kinder)dermatoloog
consulent kinderdermatologie en algemene
dermatologie
ERASMUS Medisch Centrum en KinderHaven
Rotterdam.

Kliniek
Therapie
WWT

Oktober 2008, 20min 25 dia

KinderHaven

French
REVOLUTION
Française

Atopisch eczeem/dermatitis
Atopiform
Intrinsiek
Extrinsiek
Constitutioneel
Neurodermatitis

A French Battle

23-10-2008

Atopisch eczeem

Multi-factorieel
Genetisch bepaald
Omgevingsfactoren

Erasmus MC
Erasmus

Atopisch eczeem

< 2 jaar

> 2 jaar

Uit: Oranje AP, Bilo RAC, den Hollander JC, de Waard-van der Spek FB.
CD Rom Pediatric Dermatology 2001

a.oranje@inter.nl.net

Erasmus MC
18-10-2001
Erasmus

Verschillende uitingen van
atopisch eczeem bij de zuigeling

Erasmus MC
Erasmus

Vrijwel altijd
luiergebied
vrij

23-10-2008

Erasmus MC
Erasmus

Atopisch eczeem

Luierstreek vrij van laesies

a.oranje@inter.nl.net

Erasmus MC
16-10-2008

THERAPIE VAN ATOPISCH ECZEEM

! Uitleg, instructie en begrip!

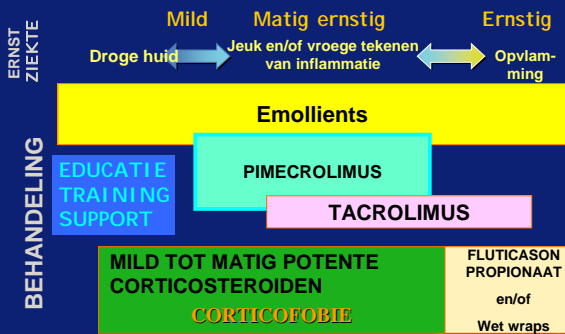
1. Baden
2. Emollients
3. Corticosteroiden
4. Pyjama's Coater, Dermasilk, Zilverpakken
5. Kalmerende toegevoegde opties:
  - rustgevend muziek bij het baden
  - thermaal waterbaden
  - acupunctuur, energitherapie, balans

23-10-2008

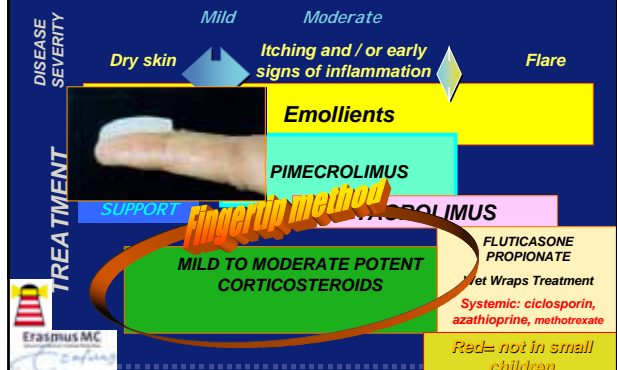
98

Erasmus MC

Behandeling bij atopisch eczeem

Treatment strategy in Atopic dermatitis

Corticosteroiden Nederlandse klasse indeling

Klasse 1	Klasse 2	Klasse 3
Mild 3 m < 2 jr >	Matig potent 3 m < 2 jr >	Potent 3 mnd < 2 jr >
30 60 90	-- 30 60	-- -- *
		* crisis Interventie
Uitgedrukt In grammen Per week	Nieuwe Generatie Steroiden	-- 45 60 Vingertip-methode

101

Erasmus MC

Vierde generatie corticosteroiden

Potent, zeer lipofiel
Snelle inactivatie in de circulatie
Verhoogde 'benefit-to-risk' ratio

Producten:

- prednicarbaat
- mometason furoaat
- methylprednisolon aceponaat
- fluticason propionaat

23-10-2008

102

Erasmus MC

Verbeterde corticosteroiden met minder bijwerkingen

Veilig in gebruik bij kinderen met matig tot ernstig AE

Oranje AP, et al. Fluticasone propionate in childhood AD (poster EADV 2000)

Veilig in gebruik bij kinderen met 'wet-wrap' therapie

Wolkerstorfer A, et al. Br J Dermatol 2000;143(5):999-1004

Devillers ACA, et al. Dermatology 2002;204(1):50-55

23-10-2008

103

Erasmus MC
Erasmus

Anti-inflammatoire therapie Corticosteroiden

'Step down' therapie

Pro-actief

1x daags gedurende eerste 4 weken

4 dagen per week

1-2 dagen per week

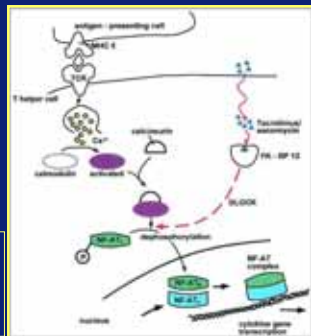
23-10-2008

104

Erasmus MC
Erasmus

Macroliden: Pimecrolimus (ELI DEL) creme en Tacrolimus (PROTOPIC) zalf werkingsmechanisme

Inhibitie T cel activatie

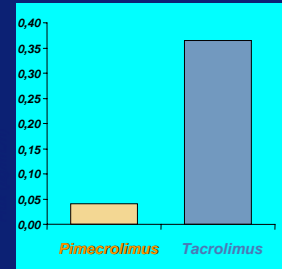
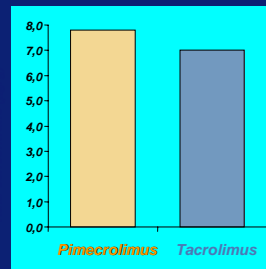
Uit: Smith CH. New approaches to topical therapy. Clin Exp Dermatol 2000;25:567-74

a.oranje@inter.nl.net

Huidpenetratie en -permeatie: verschil pimecrolimus en tacrolimus

Penetratie in de huid

Permeatie door de huid

Humane huid in vitro
10-2008

106

Stuetz A et al Hautarzt 2002

Erasmus MC
Erasmus

Water
&
eczeem

Kind met ernstig atopisch eczeem en intensieve behandeling met 'wet wrap' therapie

23-10-2008

108

Erasmus MC
Erasmus

WWT praktisch voorschrift

- lichaam

Kinderen 4 maanden tot 6 maanden:

5% (=1 staat tot 19) corticosteroid creme verdund met Vaseline album 20% creme

Kinderen 6 maanden tot 2 jaar:

10% (=1 staat tot 9) verdund met Vaseline album 20% creme

Kinderen ouder dan 2 jaar:

25% (=1 staat tot 3)

- gezicht

Kinderen 4 maanden tot 2 jaar:

5%

Kinderen ouder dan 2 jaar:

10%

23-10-2008

109

WWT praktisch voorschrift

Evaluatie

Volgens

Score systemen

gemodificeerd-objectieve SCORAD en TIS.

POEM

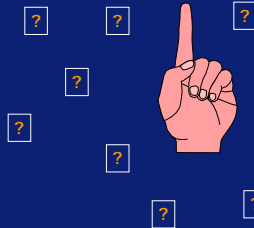
PO- SCORAD

23-10-2008

Atopisch eczeem: differentieel diagnose

- Juveniel seborroische dermatitis
- Eczema infantum
  - aspecifieke dermatitis
  - gaat meestal over in atopisch eczeem
  - kan binnen enkele maanden genezen
- Allergisch contacteczeem
- Tinea corporis
- Psoriasis
- Scabies
- Langerhanscel histiocytose
- Comel-Netherton syndroom
- Pityriasis rubra pilaris
- E.a.

Impetigo
Eczema herpeticum

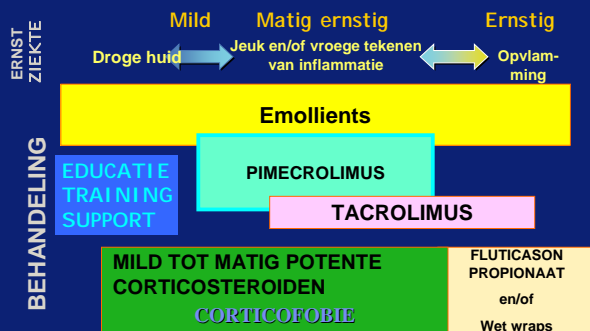
a.oranje@inter.nl.net

Erasmus MC
16-10-2008

Atopisch eczeem: differentieel diagnose

Behandeling bij atopisch eczeem

Behandeling van eczeem bij kinderen

- Educatie, uitleg, training, kalmerende stabiliserende omgeving
- Algemene aspecten baden, emollient, pyjama's
- Score van de ernst van het eczeem TIS → KOE, POEM, PO-scorad
- Anti-inflammatoire therapie
  - corticosteroiden: vingertip, 'step down'
  - niet-steroidale immuunmodulators

Zijn er vragen ??

23-10-2008

115

Erasmus MC
